

RIKTLINJER FÖR UTSLÄPP FRÅN  
**FORDONSTVÄTTAR**  
INOM NSVA



Rent vatten Ett jobb för livet.





Rent vatten är ett jobb för livet. Alla som jobbar på NSVA vet att det är ett av de viktigaste jobben som finns. För vad kan vara viktigare än att se till att vi alltid har rent vatten?

# INNEHÅLL

4	BAKGRUND & SYFTE
5	FORDONSTVÄTT
6	GENERELLA RIKTLINJER
7	RIKTVÄRDEN
7	PROVTAGNING
8	EGENKONTROLL & SKÖTSEL AV ANLÄGGNINGEN
8	TVÄTT UTANFÖR ANLÄGGNING
9	BILAGA 1 - Provtagnings- & Rapporteringsanvisningar
10	BILAGA 2 - Vägledning för ifyllande av kemikalieförteckning
11	KONTAKTINFORMATION
11	MER INFORMATION



# Bakgrund & Syfte

För att minska utsläppen av olja och metaller från fordonstvättar till avloppsnätet och efterföljande recipient har NSVA (Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp) i samråd med miljöförvaltningarna inom NSVA:s verksamhetsområde tagit fram dessa riktlinjer.

Huvudmannen för avloppsreningsverket är inte skyldig att ta emot spillvatten som avviker från hushållens spillvatten.

Målet med riktlinjerna är dels att kunna sluta kretsloppet genom att återanvända slammet från reningsverken som växtnäring på åkrarna, dels att bidra till att målen om en giftfri miljö, levande sjöar och vattendrag samt ett grundvatten av god kvalitet kan uppnås.

Riktlinjerna anger de krav som kan komma att ställas av miljönämnderna med stöd av Miljöbalken eller av NSVA med stöd av Lagen om allmänna vattentjänster. Anläggningar som tvättar fler än 5 000 personbilar eller fler än 1 000 större fordon per år ska dessutom anmäla sin verksamhet till miljöförvaltningen i den kommun där verksamheten bedrivs.



# Fordonstvätt

Det är viktigt att både det renade vattnet från avloppsreningsverken och slammet som bildas under reningen innehåller så låga halter av miljöskadliga ämnen som möjligt. Ett sätt att klara detta är att minska utsläppen av sådana ämnen från olika källor i samhället. Fordonstvättar är en av källorna.

Många fordonstvättar är endast utrustade med oljeavskiljare. Oljeavskiljarna fungerar ofta bristfälligt på grund av låg kapacitet eller dålig skötsel. Med fordonstvätt avses i denna policy en anläggning som är byggd eller som i huvudsak används för att tvätta fordon och omfattar både manuell och automatisk tvätt. Begreppet anläggning omfattar både tvätthallar och spolplattor.

Utsläppen från fordonstvättarna varierar med antalet tvättar som årligen utförs i anläggningen. Fordonstvättarna har därför delats in i tre grupper enligt nedan.

För stora anläggningar gäller kraven och riktvärdena från och med år 2012. För små anläggningar gäller kraven från och med 2014, men omgående vid ny-, om- och tillbyggnad. Till ombyggnad räknas byte av portaltvätt, byte av tvättmetod eller ombyggnad av befintlig oljeavskiljare. Normalt underhåll eller service av tvätt- eller reningsutrustning omfattas inte. Som tillbyggnad räknas till exempel utökning av tvätthallsstorlek och tillägg av fler tvättplatser. Tillbyggnad på exempelvis en bensinstation av annat än tvätten omfattas inte.

För övriga anläggningar gäller de generella kraven på nästa sida. Kraven bör vara uppfyllda senast år 2012.

ANLÄGGNINGAR	PERSONBILAR (TVÄTTAR/ÅR)	LASTBILAR, BUSSAR, ANDRA VÄGFORDON (TVÄTTAR/ÅR)	RIKTLINJERNA BÖR UPPNÅS SENAST
STORA	> 5 000	> 1 000	2012
SMÅ	1 000 - 5 000	200 - 1 000	2014
ÖVRIGA	< 1 000	< 200	Se generella riktlinjer

# Generella riktlinjer

Avloppsvatten från industrier eller annan verksamhet, som är av en annan karaktär än hushålls-spillvatten, tas endast emot om de uppfyller kraven enligt de Allmänna bestämmelserna för vatten och avlopp (ABVA). Det är fastighetsägarens ansvar att vattnet som leds till spill- och dagvattennätet uppfyller kraven i ABVA.

- Alla bilvårdsanläggningar bör vara utrustade med oljeavskiljare. Alternativt bör lokalerna vara avloppslösa. Riktlinjer för oljeavskiljare finns angivna i [Riktlinjer för slam- och oljeavskiljare inom NSVA](#).
- I verkstäder där även fordonstvätt förekommer bör verkstadsdelen vara avloppslös, alternativt ha en oljeavskiljare som är

skild ifrån fordonstvätten.

- Vid ombyggnation bör hänsyn tas till framtida utrymmesbehov för ytterligare reningsutrustning.
- Lämplig provtagningspunkt för automatisk provtagning på utgående vatten bör finnas.
- Fordonstvätten bör utrustas med en separat vattenmätare för att möjliggöra en uträkning av vattenförbrukningen per fordon.
- Tvättanläggningen bör inte användas om reningsanläggningen inte fungerar. Bräddavlopp bör inte förekomma. Vid haveri bör tvätten stängas.
- Avloppsvatten från en gör-det-själv-hall bör avledas till anläggningens reningsanläggning.
- Självspaltande kemikalier bör användas på bilvårdsanläggningar där spillvattnet endast passerar en oljeavskiljare. Anläggningar som är utrustade med reningsanläggning bör använda kemiska produkter som är anpassade för reningsanläggningen. Säkerhetsdatabladerna för kemikalierna som används i verksamheten bör finnas på anläggningen.
- Använd kylarglykol får inte tillföras avloppsnätet på grund av sin giftighet mot mikroorganismerna i reningsverken.
- Oljefat och övriga kemikalier bör vara invallade eller placerade i en lokal där läckage inte kan nå avloppet. Invallningen bör kunna rymma den största behållarens volym + 10 % av övriga behållares volym.
- Vatten från detalj- och motor-tvätt bör inte avledas till oljeavskiljaren utan tas om hand som farligt avfall.
- Golvavlopp i smörjgrop, under fordonslyft, eller på annan uppställningsplats avsedd för reparation av fordon bör vara anslutet till en spilloljetank eller sättas igen. Förbindelse till spill/dagvattennät bör inte finnas.
- Verkstadsgolv bör torrstädas (sopning, dammsugning). Om verkstadsgolv behöver skuras bör skurvattnet samlas upp och renas innan det leds till avloppet, alternativt tas omhand för extern rening.



## Riktvärden

Föreningens mängderna per tvättat fordon bör i genomsnitt, under den mest belastade månaden, inte överstiga riktvärdena i tabellen. Riktvärdena anger maximal mängd förorening per tvättat fordon.

Riktvärdena är satta med utgångspunkt ifrån Naturvårdsverkets riktlinjer. För alla parametrarna förutom zink har dock gränsvärdena angetts lägre än Naturvårdsverkets riktlinjer. Det har skett mot bakgrund av vilka halter avloppsslammet kan innehålla för att få användas på jordbruksmark. Parametern koppar har lagts till eftersom koppar är mycket giftigt för vattenlevande organismer.

Renvattenförbrukningen bör inte överstiga 70 liter per personbil eller 300 liter per större fordon.

ANALYSPARAMETER	PERSONBIL	LASTBIL, BUSS ELLER ANNAT VÄGFORDON
BLY, KROM, NICKEL (SAMLINGSPARAMETER)	5 mg/fordon	5 mg/fordon
KADMIUM	0,10 mg/fordon	0,30 mg/fordon
ZINK	50 mg/fordon	150 mg/fordon
KOPPAR	30 mg/fordon	90 mg/fordon
OLJEINDEX	2,5 g/fordon	7,5 g/fordon

## Provtagning

NSVA och miljönämnderna kan ställa krav på att det vid stora anläggningar tas minst ett veckosamlingsprov under vinterhalvåret under perioden november-april.

Vid övriga anläggningar bör minst ett dygnssamlingsprov tas per år. Provet bör tas under vinterhalvåret (november-april) och helst under perioden mars-april.

Denna provtagning är nödvändig för att få en rimlig kunskap om biltvättarnas effektivitet och utsläpp till avloppsnätet. Provtagningsresultaten kommer att ligga till grund för bedömning av om respektive biltvättanläggning klarat gällande riktvärden. Utifrån resultaten kan sedan krav komma att ställas på kompletterande rening.

Detaljer om hur provtagningen bör gå till och hur den bör rapporteras finns i bilaga 1.

” Senast den 30 april (efter avslutad provtagningssäsong) bör resultaten från provtagningarna redovisas till kommunens miljöförvaltning.”

# Egenkontroll & skötsel av anläggningen

**Skötsel och underhåll är mycket viktigt för reningsanläggningens funktion. Detta övervakas bland annat med larm, egenkontroll och tydlig ansvarsfördelning.**

Miljöbalken ställer krav på att verksamhetsutövare ska ha kunskap om sin verksamhets påverkan på miljön. Verksamhetsutövare är skyldiga att vidta åtgärder för att förebygga att olägenhet för människors hälsa eller miljön uppkommer.

För att förebygga skador och olägenheter för människors hälsa och miljön ska verksamhetsutövaren utföra egenkontroll av sin verksamhet. Inom egenkontrollen bör det finnas en tydlig ansvarsfördelning och skötselrutiner för anläggningen. Skötseln av anläggningen bör dokumenteras och dokumentationen bör finnas tillgänglig på anläggningen.

Kemikalierna som används inom verksamheten bör väljas utifrån vilken påverkan de kan ha på miljön. Miljöfarliga kemikalier bör bytas ut mot mindre farliga enligt produktvalsprincipen. För att underlätta kontrollen av vilka ämnen som används i verksamheten bör en kemikalieförteckning upprättas. Ett förslag på en kemikalieförteckning finns i bilaga 2.

Lastbilar, taxibilar, tjänstebilar, bussar, servicebilar, arbetsmaskiner etc som används i företag eller av offentliga verksamheter bör tvättas i en anläggning som uppfyller riktlinjerna för verksamheter inom NSVA.

# Tvätt utanför anläggning

Fordon som används för privat bruk kan i undantagsfall spolras av frånlora, grus och damm utan användande av tvättkemikalier.

Fordonet bör stå på mark utan avrinning till dagvattenbrunn, öppet dike, vattendrag, sjö eller dylikt och det får heller inte finnas vattentäkter som kan påverkas. Plan gräsbevuxen mark är att föredra, men grusplan är också godtagbart. Markägarens tillstånd krävs. Kommunal mark bör inte upplåtas för detta ändamål.



## PROVTAGNING- & RAPPORTERINGS-ANVISNINGAR

### Provtagningen bör ske enligt följande:

- Provtagning bör ske med automatisk provtagare på utgående behandlat tvättvatten. Provtagning bör genomföras flödesproportionellt eller tidsstyrt under den tid vatten lämnar anläggningen (vid tidsstyrning väljs tvättanläggningens öppettider). Proverna bör tas av behörig provtagare (enligt SNFS 1990:11, MS: 29, bilaga 1). Vid provtagningstillfället bör tvätten vara igång som vanligt och ingen rengöring av tvätthallen får ske då detta kan påverka resultatet.
- Veckosamlingsprov bör tas ut under perioden mars-april. Med veckosamlingsprov menas provtagning under sju dygn i följd. Vid provtagningstillfället tas ett samlingsprov för metallanalys (bly, kadmium, nickel, krom, zink samt koppar) ut över sex dygn samt ett dygnssamlingsprov för analys av oljeindex det resterande dygnet.

- Dygnsprov bör tas under perioden mars-april. Med dygnsprov menas rovtagning under minst åtta timmar. Dygnsprovtagningen bör omfatta parametrarna bly, kadmium, nickel, krom, zink, koppar samt oljeindex. Provet bör vara representativt för anläggningen, d v s antalet fordon som tvättas under provtagningen bör motsvara den belastning som anläggningen har.

Resultaten bör sammanställas i en rapport som senast den 30 april varje år redovisas till kommunens miljöförvaltning.

### Rapporten bör innehålla följande uppgifter:

- Beskrivning av provtagningsförfarandet, bland annat bör följande framgå; vem som utförde provtagningen, när den utfördes, flödesproportionell eller tidsstyrd provtagning samt provtagningspunktens placering.

- En redovisning av metaller samt olja mätt som mängd per tvättat fordon. Det bör tydligt framgå om utsläppen överskrider Riktlinjer för utsläpp från fordonstvättar inom NSVA samt förslag till eventuella åtgärder. Respektive provtagningsomgång redovisas separat.
- Kopia på analysprotokollen.
- Antal tvättade fordon samt vattenförbrukning vid provtagningstillfället.
- Antal tvättade fordon per år.
- Senaste datum för tömning av oljeavskiljare före respektive provtagningstillfälle.
- Beskrivning av reningsanläggningen. Ange anläggningens recirkulationsgrad.
- Ansvarig person för anläggningen.

En ritning över tvättanläggningen med den korrekta provtagningspunkten tydligt angiven bör finnas tillgänglig på anläggningen.

## VÄGLEDNING FÖR IFYLLANDE AV KEMIKALIEFÖRTECKNING

### Provtagningen bör ske enligt följande:

Kemikalieförteckningen bör innehålla alla produkter, märkta med farosymbol eller faropiktogram, som ni använder i verksamheten. Nedan följer en förklaring till hur man bör fylla i kemikalieförteckningen.

### Produkt

Denna del av kemikalieförteckningen gäller information om produkten i sin helhet.

- Namn på produkt.
- Ange vad produkten används till.
- Ange produktens eventuella farokoder eller faroklasser och farokategorier.
- Ange årsförbrukningen av produkten [kg/år].
- Ange vilket år det avser.

### Innehåll

Denna del deklarerar vilka ämnen som ingår i produkten. Dessa ämnen framgår av säkerhetsdatabladet för produkten, under punkt 3, Sammansättning.

- Ange vilka kemiska ämnen som ingår i produkten. Ny rad för varje ämne (lägg till fler rader om det ingår mer än tre ämnen i produkten).
- Skriv in respektive ämnes CAS-nummer/EG-nr.
- Ange hur många procent produkten innehåller av det enskilda ämnet.
- Ange eventuella riskfraser eller faroangivelser för respektive ämne.

### Klassificering enligt Prio-databasen & vattendirektivet

- Denna del visar om ämnet bör uppmärksammas, det vill säga om det är ett prioriterat riskminskningsämne, om det bör utfasas eller om det är ett s k vattendirektivsämne.
- Har ämnet egenskaper som gör att det bör utfasas eller är ett prioriterat riskminskningsämne enligt PRIO-databasen? Gå in på [www.kemi.se](http://www.kemi.se) välj sedan "databaser" i den vänstra menyn och klicka sedan på "Prioriteringsguiden (PRIO)". Skriv R för riskminskning och U för utfasning.
- Kontrollera om ämnet är ett prioriterat ämne inom vattendirektivet. De prioriterade ämnena finns på [www.naturvardsverket.se](http://www.naturvardsverket.se).

# Kontaktinformation

För mer information kontakta gärna NSVA eller miljöförvaltningen i den kommun där verksamheten bedrivs.

## NSVA

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp  
Box 2022  
250 02 HELSINGBORG  
010-490 97 00  
[kundservice@nsva.se](mailto:kundservice@nsva.se)  
[www.nsva.se](http://www.nsva.se)

## Båstad

Miljöavdelningen  
Vångavägen 2  
269 80 BÅSTAD  
0431-770 00  
[miljoavdelningen@bastad.se](mailto:miljoavdelningen@bastad.se)

## Helsingborg

Miljöförvaltningen  
Carl Krooks gata 10  
251 89 HELSINGBORG  
042-10 77 50  
[miljoforvaltningen@helsingborg.se](mailto:miljoforvaltningen@helsingborg.se)

## Landskrona

Miljöförvaltningen  
Stadshuset  
261 80 LANDSKRONA  
0418-47 06 00  
[miljo@landskrona.se](mailto:miljo@landskrona.se)

## Söderåsens miljöförbund

(Bjuv, Klippan, Perstorp, Svalöv,  
Örkelljunga)  
Storgatan 50 C  
264 33 KLIPPAN  
0435-78 24 70  
[info@smfo.se](mailto:info@smfo.se)

## Åstorp

Bygg- och Miljökontoret  
Storgatan 7  
265 80 ÅSTORP  
042-643 00  
[byggomiljo@astorp.se](mailto:byggomiljo@astorp.se)

# Mer information

Naturvårdsverkets branschfakta  
om fordonstvättar (2005-05)  
[www.naturvardsverket.se](http://www.naturvardsverket.se)

BAT - fordonstvättar (2007:547)  
Nordiska Ministerrådet,  
[www.norden.org](http://www.norden.org)

Rent vatten. Ett jobb för livet.